

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างชรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ผู้วิจัยขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ผู้วิจัยกำหนดวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างชรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. เพื่อศึกษาระดับชรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม
3. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ชรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ในระดับมาก
2. ระดับชรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก
3. ระดับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยในครั้งนี้ สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1” ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมการบริหารหลักธรรมาภิบาลมีความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ในระดับมากกว่าวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษา เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบของการบริหารหลักธรรมาภิบาล พบว่า

ด้านหลักนิติธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางกับวัฒนธรรมองค์การ ในด้านมิติเน้นความสำเร็จ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับในระดับน้อยกว่าในด้านมิติเน้นสัจการแห่งตน และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับในระดับปานกลางกับในด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับในระดับน้อยกว่าในด้านมิติเน้นไม่ตรีสัมพันธ์

ด้านหลักคุณธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับน้อยกว่าวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาในด้านมิติเน้นความสำเร็จ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางในด้านมิติเน้นสัจการแห่งตน ในด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน ในด้านมิติเน้นไม่ตรีสัมพันธ์

ด้านหลักความโปร่งใสมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลางกับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาในด้านมิติเน้นความสำเร็จ ในด้านมิติเน้นสัจการแห่งตนในด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุนและมีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับน้อยกว่าในด้านมิติเน้นไม่ตรีสัมพันธ์

ด้านหลักการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับน้อยกว่าวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาในด้านมิติเน้นความสำเร็จ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับปานกลางในด้านมิติเน้นสัจการแห่งตน ในด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน และมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยกว่าในด้านมิติเน้นไม่ตรีสัมพันธ์

ด้านหลักความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลางกับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาในด้านมิติเน้นความสำเร็จในด้านมิติเน้นสัจการแห่งตนในด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุนและมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยกว่าในด้านมิติเน้นไม่ตรีสัมพันธ์

ด้านหลักความคุ้มค่า มีความสัมพันธ์เชิงบวกอยู่ในระดับปานกลางกับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาในด้านมิติเน้นความสำเร็จในด้านมิติเน้นสัจการแห่งตน และมี

ความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับน้อยในด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน ในด้านมิติเน้นไม่ตรีสัมพันธ์

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับชมรมอภิบาลในโรงเรียน ประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับชมรมอภิบาลโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ส่วนด้านหลักการมีส่วนร่วมและด้านหลักความคุ้มค่า มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทั้ง 5 ด้าน จำแนกได้ดังต่อไปนี้

ด้านหลักนิติธรรม พบว่า ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ สามารถปฏิบัติตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัด สามารถประพฤติถูกต้องตามกฎหมายของประเทศชาติ สามารถตัดสินใจตามอำนาจของตนได้อย่างถูกต้อง สามารถปฏิบัติงานโดยมีความเป็นกลาง สามารถบริหารงานเป็นที่ยอมรับของบุคคลภายนอก

ด้านหลักความโปร่งใส พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ มีการบริหารงานต่างๆอย่างเปิดเผยและโปร่งใส ปฏิบัติตนเป็นผู้นำที่น่าเชื่อถือ มีระบบและแบบแผนการทำงาน เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูลได้สะดวก จัดให้มีระบบติดตามตรวจสอบงานด้านต่างๆ

ด้านหลักการมีส่วนร่วม พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ประเมินผลการบริหารบุคลากร อย่างยุติธรรม เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา มีการดำเนินการรับนักเรียนในเขตบริการอย่างโปร่งใส จัดให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ มีนโยบายวิสัยทัศน์ และแผนงานที่ชัดเจน มีการทำงานโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวมเป็นสำคัญ มีความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตนเอง มีการมอบหมายให้ผู้ได้บังคับบัญชาวางแผนดำเนินงาน สรุปและประเมินผล มีการแต่งตั้งครูเป็นคณะกรรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานในสถานศึกษา

ด้านหลักความคุ้มค่า พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ มีการน้อมนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติตาม มีการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด มีการนำวัสดุที่ใช้แล้วกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์

มีการตั้งคณะกรรมการตรวจสอบการใช้ทรัพยากรของโรงเรียนอย่างคุ้มค่า มีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม” ผลการวิจัยพบว่า ระดับ ผู้บริหารวัฒนธรรมองค์การโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยพิจารณา 3 ด้าน เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ ด้านมิติเน้นความสำเร็จ ด้านมิติเน้นสัจการแห่งตน ด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน ส่วนด้านมิติเน้นไมตรีสัมพันธ์มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด จำแนกการบริหารวัฒนธรรมองค์การทั้ง 4 ด้าน ได้ดังต่อไปนี้

ด้านมิติเน้นความสำเร็จ พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ มีการมุ่งความสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีการกระจายอำนาจสู่พนักงานทุกระดับ มีการพัฒนางาน พัฒนาคน และส่งเสริมความภาคภูมิใจในการทำงาน มีค่านิยม พฤติกรรมการทำงาน การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม มีอิสระในการพัฒนางานของตนโดยมีเป้าหมายการทำงานที่สอดคล้องกับองค์กร

ด้านมิติเน้นสัจการแห่งตน พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อเรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ มีเป้าหมายที่สอดคล้องกันคือเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ทุกคนมีความภูมิใจในงาน ความพร้อมในการทำงาน ในองค์กรมีความสัมพันธ์การระหว่างบุคคลเป็นกันเองเปิดเผย ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาตนเองให้เกิดความเจริญก้าวหน้าจากงานที่ทำอยู่ ให้ความสำคัญกับความต้องการและความคาดหวังของกลุ่ม เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ มีเป้าหมายที่สอดคล้องกันคือเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ ทุกคนมีความภูมิใจในงาน ความพร้อมในการทำงาน ในองค์กรมีความสัมพันธ์การระหว่างบุคคลเป็นกันเองเปิดเผย ได้รับการสนับสนุนในการพัฒนาตนเองให้เกิดความเจริญก้าวหน้าจากงานที่ทำอยู่ ให้ความสำคัญกับความต้องการและความคาดหวังของกลุ่ม

ด้านมิติเน้นบุคคลและการสนับสนุน พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ ให้ความสำคัญกับการทำงานเสมอ มีการติดต่อสื่อสารอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ มีความสุข ความภูมิใจกับการสอนงานและการนิเทศงาน มีการสนับสนุนช่วยเหลือการทำงานซึ่งกันและกัน สมาชิกรับรู้ว่าการดำเนินงานและการปฏิบัติ กิจกรรมใดๆ ของกลุ่มเป็นการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม

ด้านมิติเน้น ไมตรีสัมพันธ์ พบว่า ในภาพรวม ผู้บริหารมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละข้อ เรียงลำดับจากมากที่สุดลงมา คือ มีลักษณะเป็นกันเองบุคคลากรรับรู้

สัมพันธ์ภาพที่มีต่อผู้ร่วมงาน บุคลากรในองค์กรมีการร่วมแบ่งปันความรู้สึกต่อกัน เปิดเผยและ
เข้าใจในความรู้สึกต่อกัน ร่วมกันแบ่งปันความรู้สึกและมีความจริงใจต่อกัน

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะกล่าวถึงประเด็นสำคัญถึงการค้นพบในการศึกษาใน
ครั้งนี้ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย กรอบแนวคิด และสมมุติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียด ต่อไปนี้

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่า “เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิ
บาลกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
กรุงเทพมหานคร เขต 1” นั้น ผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมการบริหารหลักธรรมาภิบาลมี
ความสัมพันธ์กันเชิงบวกอยู่ในระดับมากกับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งตอบรับ
สมมุติฐานข้อที่ 1 ที่ว่า “ธรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันเชิงบวก ในระดับมาก” นั้นแล้ว
ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระมหาจิตติ ญาณ ปราบพล (2554, บทคัดย่อ) ที่ว่า
1) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน
ประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มีความสัมพันธ์กันทางบวก
อยู่ในระดับมาก 2) การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารตาม
หลักธรรมาภิบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระจักรี
บางประเสริฐ (2554, บทคัดย่อ) ที่ว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับ
การบริหารงานบุคคลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ มีความสัมพันธ์กัน
ในระดับมาก 2) ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ มีการบริหารแนว
ทศพิธราชธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสิ่งที่ผู้บริหารได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ อภิโรจนะ
รองลงมาคือ สัต และอาชวะ ตามลำดับ ส่วนสิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติน้อยที่สุดคือ ทาน รองลงมาคือ
ตปะ และอภ โภชะ ตามลำดับ 3) ผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนใต้ มีการ
บริหารงานบุคคล ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยสิ่งที่ผู้บริหาร ได้ปฏิบัติมากที่สุดคือ การพัฒนา
บุคคล ส่วนสิ่งที่ผู้บริหารปฏิบัติน้อยที่สุดคือ การให้บุคคลพ้นจากงานและยังเชื่อมโยงกับงานวิจัย
ของ สุนันท์ พัฒนมงคล (2554, บทคัดย่อ) ที่ว่า 1) การบริหารแนวทศพิธราชธรรม มีความสัมพันธ์
เชิงบวกในระดับมากกับแรงจูงใจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน 2) ระดับการบริหาร
แนวทศพิธราชธรรมของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3)
ระดับแรงจูงใจของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมาภิบาลกับ วัฒนธรรมองค์การในการบริหาร โรงเรียนประถมศึกษาจึงจะทำให้การบริหารงานต่างๆ ประสบ ความสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับธรรมาภิบาล ในโรงเรียน ประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม” นั้น ผลการวิจัย ครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับระดับธรรมาภิบาลโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งตอบรับสมมติฐาน ข้อที่ 2 ที่ว่า “ระดับธรรมาภิบาลในโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประจอร์ พันธุ์เตี้ย (2554, บทคัดย่อ) ที่ว่า ความสัมพันธ์การบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการ บริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานครกลุ่มกรุงธนใต้มีความสัมพันธ์เชิงบวกใน ระดับมาก 2) การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก 3) การบริหารงาน วิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมากทั้งนี้ยังสอดคล้องกับการผลการวิจัยของ ดร.ชณี หาสุณหะ (2554, บทคัดย่อ) ที่ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารสู่ความเป็นเลิศ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชนใน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ในภาพรวม อยู่ใน ระดับมาก 3) การบริหาร โรงเรียนสู่ความเป็นเลิศของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ใน ภาพรวม อยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสมชาย วิรัชเสวิน (2554, บทคัดย่อ) ที่ว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับภาวะผู้นำ ของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3 มี ความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ในภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก 3) ภาวะผู้นำของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐบาล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหาร โรงเรียนควรมีการบริหาร โรงเรียนที่ดี มีการใช้หลัก ธรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การอยู่ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียน สามารถประสบความสำเร็จ เป็นที่น่าพอใจ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ที่ว่า “เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การของ โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวม” นั้น ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหารกับระดับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียน ประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งตอบรับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่า “ระดับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก” นั้นแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ พระมหาศัญญา เชื้อคนหมื่น (2554, บทคัดย่อ) ที่ว่า 1) ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแนวทศพิธราชธรรมกับการบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ของผู้บริหารวิทยาลัยอาชีวศึกษารัฐบาล ในเขตกรุงเทพมหานคร มีความสัมพันธ์กันทางบวกอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารแนวทศพิธราชธรรม ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) การบริหารตามแนวพระพุทธศาสนา ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกเมธ พิมพ์เข้าธรรม (2549, บทคัดย่อ) ที่ว่า ข้าราชการครูในโรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1-5 มีความคิดเห็นต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านสัญลักษณ์ รองลงมา คือ ด้านวัฒนธรรม และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านเทคนิค

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการปฏิบัติงานที่ดี มีหลักธรรมาภิบาลและวัฒนธรรมองค์การมีคุณภาพ มาตรฐานอยู่ในระดับมาก จึงทำให้โรงเรียนประถมศึกษาสามารถประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ในครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะซึ่งเป็นแนวทางในการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับวัฒนธรรมองค์การ โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ดังนี้

- 1.1 ผู้บริหารควรสนับสนุนส่งเสริมให้บุคลากรในองค์กรนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในการดำเนินงานทุกโครงการ/งาน/กิจกรรมในองค์กร
- 1.2 ผู้บริหารควรมีการกำกับติดตามนิเทศการดำเนินงานของบุคลากรในองค์กร โดยการผ่านหลักธรรมาภิบาลเพื่อการดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 1.3 ผู้บริหารควรมีการวัดและประเมินผลการใช้หลักธรรมาภิบาลในการดำเนินงานในองค์กรเพื่อการปรับปรุงและพัฒนา
- 1.4 ผู้บริหารในองค์กรมีความรู้ความเข้าใจหลักธรรมาภิบาลแต่การนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ให้เกิดเป็นรูปธรรมอย่างจริงจังค่อนข้างน้อยหากนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในองค์กรจน

เกิดเป็นวัฒนธรรมขององค์กรก็จะทำให้การดำเนินงานในองค์กรมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผล บุคลากรทุกฝ่ายจะทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับ วัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนประถมศึกษาเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1 ดังต่อไปนี้

2.1 ทำวิจัยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างธรรมาภิบาลกับการดำเนินงานในองค์กรของ ครูหรือบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน

2.2 เปลี่ยนกลุ่มตัวอย่างในการศึกษากับหน่วยงานหรือองค์กรอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบกับ การวิจัยในครั้งนี้

2.3 ควรศึกษาประสิทธิภาพบริหารงานกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา อื่นๆ เช่น อิทธิบาท 4 เป็นต้น เพื่อพิจารณาความสัมพันธ์กันหรือไม่

2.4 ควรศึกษาการใช้หลักธรรมาภิบาลกับความสำเร็จในการบริหารองค์กร

2.5 ควรศึกษามิตินั้นมิตรไมตรีสัมพันธ์กับความสำเร็จในการบริหารองค์กร